

УДК 616.314-084-053.2:612.392.69:546.15

О.В. Клітинська, А.А. Васько

РАНЖУВАННЯ УРАЖЕНЬ КАРІЄСОМ ЗУБІВ У ДІТЕЙ ПРИ РЕТРОСПЕКТИВНОМУ АНАЛІЗІ ПЕРВИННОЇ МЕДИЧНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м. Ужгород, Україна

Мета – встановити рівень поширеності різних форм карієсу з визначенням групової приналежності зубів тимчасового та змінного прикусу, шляхом ретроспективного аналізу медичної стоматологічної документації.

Матеріали та методи. Проналізовано медичні картки стоматологічного хворого № 043/о Університетської стоматологічної поліклініки міста Ужгород та Закарпатської обласної клінічної стоматологічної поліклініки в загальній кількості 842 штук; вік пацієнтів становив від 3 до 12 років.

Результати. У дітей з тимчасовим прикусом гострий карієс зустрічався у 67,0% (3 947 зубів), хронічний – у 33,0% (1 980 зубів). Найбільш часто у тимчасовому прикусі уражались другі моляри (19,5%, або 1 554 зуби) та центральні різці (18,7%, або 1 493 зуби). У змінному прикусі хронічний карієс переважав лише серед тимчасових зубів (1 261 випадок проти 1 001 випадку гострого перебігу). У постійних зубах превалювала гостра форма клінічного перебігу карієсу (3 020 – гострий перебіг, 2 762 – хронічний перебіг). Найбільш часто у змінному прикусі уражались постійні моляри (13,6%, або 1 454 зуби) та центральні різці (11,6%, або 1 247 зуби).

Ключові слова: дитяча стоматологія, карієс, поширеність, ретроспективний аналіз, ранжування уражень карієсом, групова приналежність, тимчасовий прикус, змінний прикус.

Вступ

Дослідження є фрагментом наукової теми кафедри стоматології дитячого віку стоматологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет» «Вдосконалення надання стоматологічної допомоги дітям, які проживають в умовах біогеохімічного дефіциту фтору та йоду» (№ держреєстрації 0114U004123).

Проблема захворюваності на карієс є актуальною серед мешканців Закарпатської області, оскільки область розміщена в зоні біогеохімічного дефіциту фтору та йоду [2, 4–6]. За даними епідеміологічних досліджень, поширеність карієсу в Закарпатській області знаходиться в межах 92–99% та є максимально високою; проведені епідеміологічні дослідження стоматологічного статусу у 4 203 дітей Закарпатської області виявили, що поширеність карієсу тимчасових зубів становить 98,3% при інтенсивності 14,9; постійних зубів – 91,4%, при інтенсивності 11,3 [1–8]. Не менш важливим є недостатній рівень гігієни порожнини рота та низький рівень звернень із метою профілактики каріозних уражень [1, 4, 8]. Свою негативну роль у значній поширеності карієсу зубів відіграє недостатній рівень екзогенної профілактики основних стоматологічних захворювань [1, 6, 9, 9]. Для визначення найбільш ефективних методів і засобів профілактики слід встановити поширеність різних видів каріозних уражень, активність і перебіг каріозного процесу в дітей різного віку та групову приналежність зубів різного виду прикусу, що і обумовлює актуальність даного дослідження.

Мета роботи – встановити рівень поширеності різних форм карієсу з визначенням групової приналежності зубів тимчасового та змінного прикусу, шляхом ретроспективного аналізу медичної стоматологічної документації.

Матеріали та методи

Для ретроспективного аналізу первинної медичної стоматологічної документації нами проаналізовано медичні картки стоматологічного хворого № 043/о Університетської стоматологічної поліклініки міста Ужгород (головний лікар Богдан І.М.) та Закарпатської обласної клінічної стоматологічної поліклініки (головний лікар Лесів Р.А.), відділення стоматології дитячого віку. Загальна кількість проаналізованих карт – 842. Вік пацієнтів становив від 3 до 12 років. За даними медичної документації, у 30 пацієнтів діагностовано загальносоматичні захворювання, але їх аналіз не проводився та не враховувався при статистичних розрахунках. Серед карт 402 (49,5%) карти належали пацієнтам із тимчасовим прикусом, 410 (50,5%) – зі змінним. Серед пацієнтів із тимчасовим прикусом було 198 хлопчиків і 204 дівчинки; зі змінним прикусом – 206 хлопчиків і 204 дівчинки. Статистично значущої гендерної відмінності у складі груп не було (табл.).

Таблиця
Розподіл обстежених
за видом прикусу і статтю (n=812)

Стать	Прикус			
	тимчасовий (n=402)		змінний (n=410)	
	абс.	%	абс.	%
Хлопчики	198	49,3	206	50,2
Дівчатка	204	50,7	204	49,8
Разом	402	100,0	410	100,0

Результати дослідження та їх обговорення

У тимчасовому прикусі проаналізовано записи стосовно 8 011 зубів, у змінному прикусі – 10 660 зубів, з яких 3 154 тимчасові та 7 507 постійних.

Серед пацієнтів із тимчасовим прикусом гострий карієс зустрічався у 3 947 (67,0% від загальної кількості уражених зубів) випадках. Хронічний карієс діагностувався у 1 980 (33,0%) випадках (рис. 1), що вказало на превалювання гострої форм клінічного перебігу карієсу.

За групами зубів, уражених у тимчасовому прикусі гострою формою перебігу, найбільш частіше зустрічалися другі моляри (13,0%, або 1 036 зубів) та центральні різці (12,9%, або 1 030 зубів), рідше – перші моляри (12,1%, або 973 зуби), латеральні різці (7,0%, або 562 зуби) та ікла (4,3%, або 346 зубів).

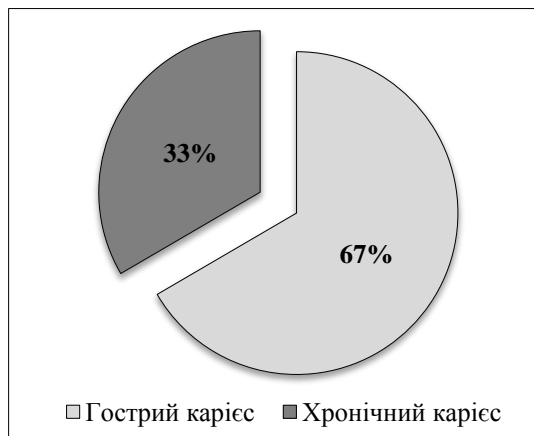

Рис. 1. Розподіл уражень за клінічним перебігом серед пацієнтів із тимчасовим прикусом

Хронічний перебіг найчастіше спостерігався у других молярах (6,5%, або 518 зубів), центральних різцях (5,8%, або 463 зуби), перших молярах (5,5%, 443 зубів), рідше – у латеральних різцях (3,6%, 292 зуби) та іклах (3,3%, 264 зуби) (рис. 2).

У пацієнтів зі змінним прикусом гострий карієс діагностувався у 37,7% від загальної кількості (4 021 зуб) випадків. З них у 9,4% (1 001 зуб) випадках уражалися тимчасові зуби та у 28,3% (3 020 зуби) – постійні. Хронічний карієс діагностувався у 37,7% (4 023 зуби), з них у 11,8% (1 261 зуб) випадках уражалися тимчасові зуби та у 26,0% (2 762 зуби) – постійні. Серед пацієнтів зі змінним прикусом превалював гострий карієс у загальному масиві даних (рис. 3).

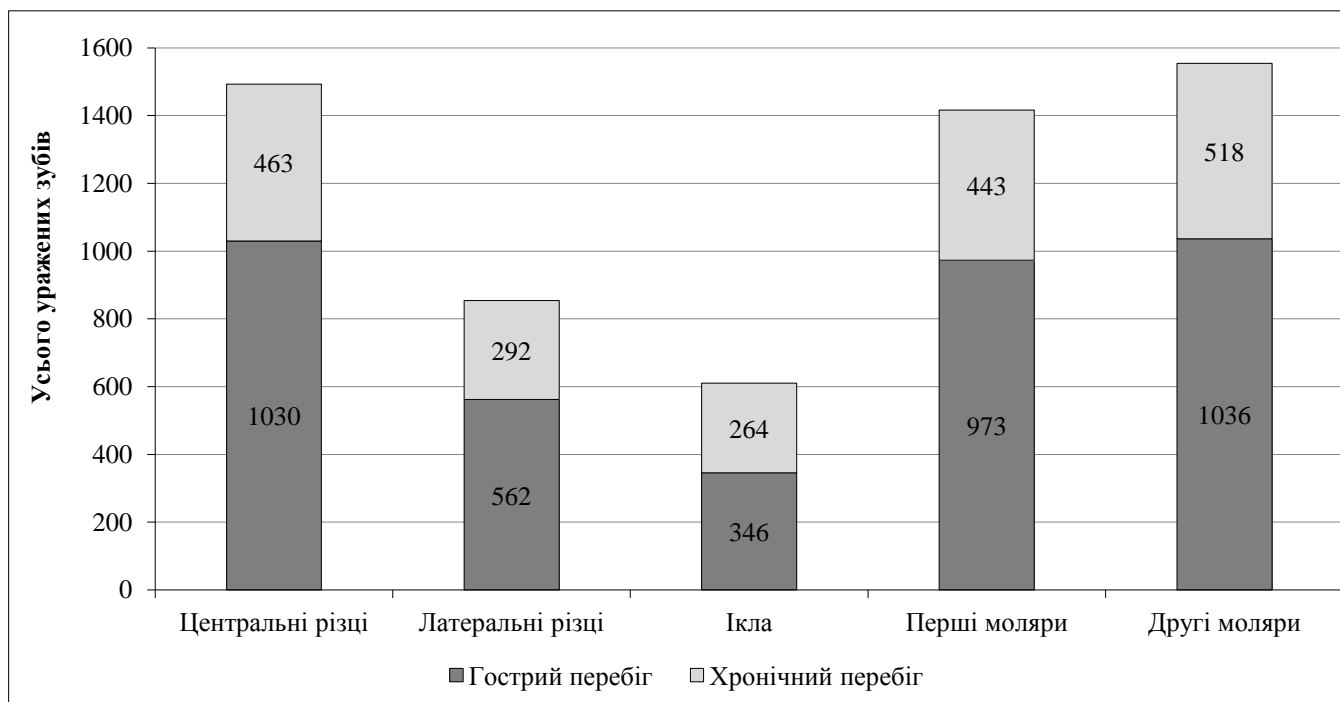
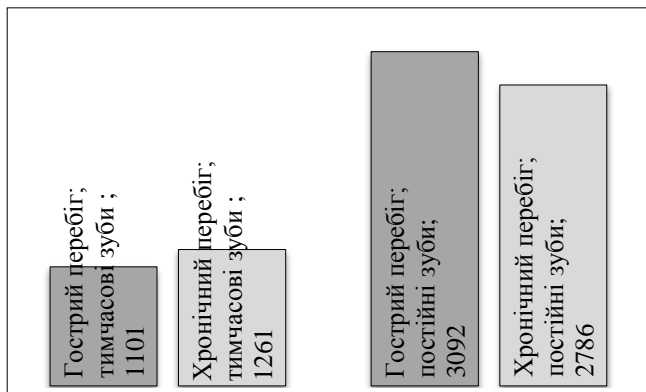

Рис. 2. Розподіл зубів за клінічним перебігом і групою приналежності

За групами зубів змінного прикусу найбільш часто були уражені гострою формою перші постійні моляри – 6,9% (737 зубів) і центральні різці – 5,8% (621 зуб, з них 52 тимчасові та 569 постійних зубів); другі постійні моляри були уражені у 5,3% випадках (567 зубів); латеральні різці – у 4,5% випадках (або 488 зубів, із них 54 тимчасові та 434 постійні зуби); ікла – у 4,3% випадках (або 466 зубів, із них 323 тимчасові та 143 постійні зуби). Тимчасові премоляри були уражені у 3,1% (341 зуб) випадках; другі премоляри – у 2,7% (288 зубів) випадках; перші премоляри – у 2,6% (282 зуби) випадках, тимчасові другі моляри – у 2,1% (231 зуб) випадках (рис. 4).

Рис. 3. Розподіл уражень за клінічним перебігом і видом прикусу

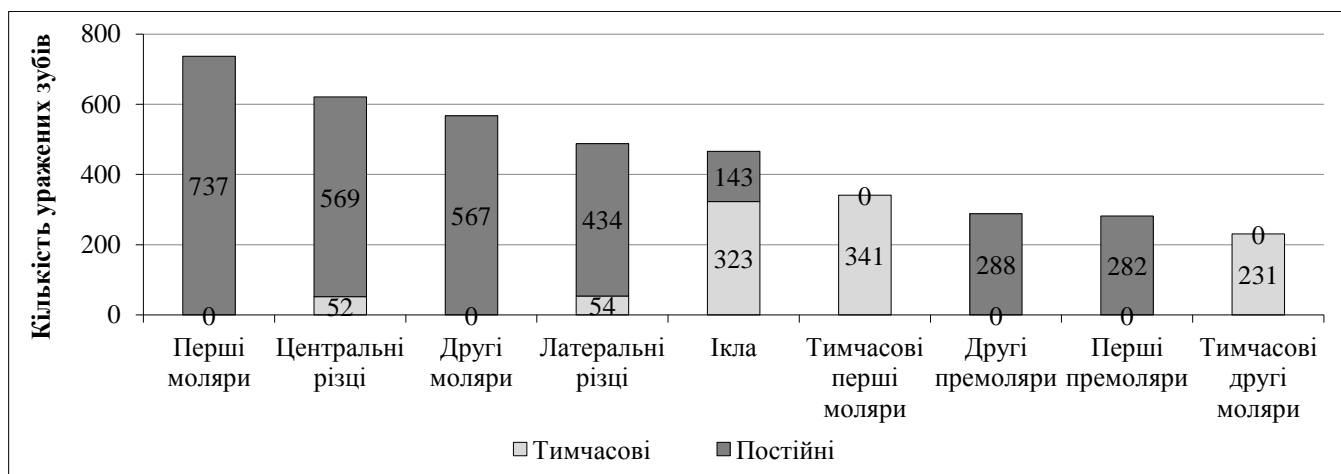

Рис. 4. Розподіл уражень гострими формами карієсу залежно від групової приналежності

Хронічна форма перебігу карієсу найбільш часто спостерігалась у перших молярах (6,7%, або 717 зубів) і центральних різцях (5,8%, або 626 зубів, з них 68 тимчасових і 558 постійних); потім – у тимчасових перших молярах (4,3%, або 460 зубів), тимчасових других молярах (4,0%, або 433 зуби); в іклах (3,9%, 422 зуби,

з них 260 тимчасових та 162 постійні зуби); других премолярах (3,4%, або 367 зубів); латеральних різцях (3,3%, або 361 зуб, з них 40 тимчасових та 321 постійний зуб); у перших премолярах (3,0%, або 328) та других постійних молярах (2,8%, або 309 зубів), (рис. 5).

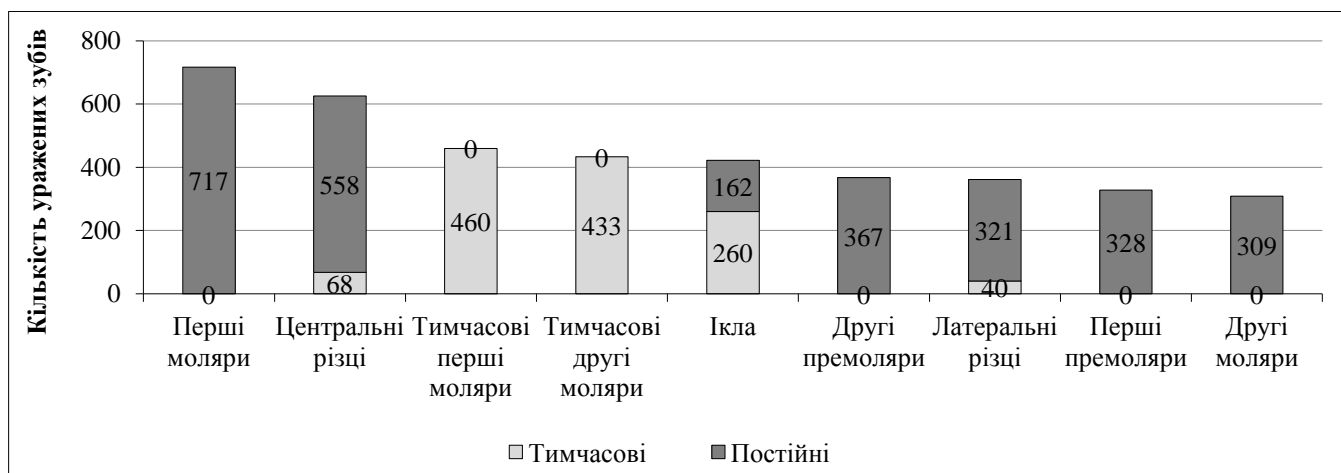

Рис. 5. Розподіл уражень хронічними формами карієсу залежно від групової приналежності

Висновки

При ретроспективному аналізі 842 медичних карт стоматологічного хворого № 043/о пацієнтів віком від 3 до 12 років встановлено, що у тимчасовому прикусі превалював гострий перебіг уражень карієсом – 67,0% (3 947 зубів). Хронічний карієс діагностувався у 33,0% (1 980 зубів). Найчастіше у тимчасовому прикусі уражалися другі моляри (19,5%, або 1 554 зуби) та центральні різці (18,7%, або 1 493 зуби).

У змінному прикусі для тимчасових зубів був характерним хронічний перебіг карієсу. Загалом хронічний карієс діагностувався у 37,7% (4 023 зуби),

гострий перебіг – у 37,7% (4 021 зуб). Хронічний карієс превалював у тимчасових зубах змінного прикусу (1 261 випадок хронічного перебігу проти 1001 випадку гострого перебігу карієсу), а гострий перебіг – у постійних зубах (3 020 випадків із гострим перебігом до 2 762 випадків із хронічним перебігом карієсу). Найчастіше у змінному прикусі уражалися перші постійні моляри (13,6%, або 1 454 зуби) та центральні різці (11,6%, або 1 247 зубів).

Перспективи подальших досліджень полягають у продовженні вивчення даної теми.

Література

1. *Безвушко Е. В.* Взаємозв'язок карієсу зубів, захворювань тканин пародонта та зубощелепних аномалій у дітей шкільного віку Львівської області. / Е. В. Безвушко, Н. Л. Чухрай, Т. Г. Гутор // Практична медицина. – 2010. – Т. 16, № 1. – С. 35–40.
2. *Клітинська О. В.* Аналіз дослідження мікроелементного складу волосся у дітей, які проживають у біогеохімічному регіоні з мікроелементозами фтору та йоду / О. В. Клітинська, Н. В. Бутрій // Вітчизняна та світова медицина: вимоги сьогодення : збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конференції, 4–5 жовтня 2013 р., м. Дніпропетровськ. – Дніпропетровськ, 2013. – С. 30–33.
3. *Клітинська О. В.* Аналіз стану твердих тканин зубів у дітей, які проживають в умовах біогеохімічного дефіциту фтору та йоду / О. В. Клітинська // Актуальні питання стоматології сьогодення: мат. наук.-практ. конференції. – Тернопіль, 2010. – С. 24.
4. *Клітинська О. В.* Аналіз якості контролю за індивідуальною гігієною порожнини рота школярів, які проживають в умовах мікроелементозів / О. В. Клітинська, А. А. Васько // Молодий вчений. – 2014. – № 5 (08), Ч. II. – С. 164–166.
5. *Клітинська О. В.* Епідеміологічні аспекти поширеності основних стоматологічних захворювань дітей Закарпаття / О. В. Клітинська // Інноваційні технології в стоматології : матеріали наук.-практ. конференції (9–10 жовтня 2012 р., м. Тернопіль). – Тернопіль, 2012. – С. 34.
6. *Лемко И. С.* К вопросу природных биогеохимических провинций в регионах с наличием минеральных вод / И. С. Лемко, Л. П. Киртич, Л. В. Дичка // Биометеорология человека : материалы конгресса. – Санкт-Петербург, 2010. – С. 128–129.
7. *Савичук Н. О.* Современные подходы к изучению стоматологического здоровья / Н. О. Савичук // Дентальные технологии. – 2010. – № 2. – С. 7–10.
8. *Смоляр Н. І.* Оцінка визначення ступеня активності карієсу зубів у дітей шкільного віку як одного з показників санації / Н. І. Смоляр, Н. Л. Чухрай // Вісник стоматології. – 2012. – № 4. – С. 97–100.
9. *Хоменко Л. О.* Екологічні аспекти стоматологічних захворювань у дітей / Л. О. Хоменко, О. І. Остапко, О. В. Дуда // Клінічна стоматологія. – 2011. – № 1–2. – С. 53–63.
10. *World Health Organization: Oral health information systems [Electronic resource].* – Access mode : http://www.who.int/oral_health/action/information/surveillance/en. – Title from screen.

Дата надходження рукопису до редакції: 20.04.2016 р.

**Ранжирования поражений кариесом зубов
у детей при ретроспективном анализе
первичной медицинской документации**

О.В. Клитинская, А.А. Васько
ГВУЗ «Ужгородский национальный университет»,
г. Ужгород, Украина

Цель – установить распространенность различных форм кариеса с определением групповой принадлежности пораженных зубов, путем ретроспективного анализа медицинской стоматологической документации.

Материалы и методы. Проанализированы медицинские карты стоматологического больного № 043/о Университетской стоматологической поликлиники города Ужгород и Закарпатской областной клинической стоматологической поликлиники в общем количестве 842 штук; возраст пациентов составил от 3 до 12 лет.

Результаты и выводы. У пациентов с временным прикусом острый кариес встречался в 67,0% (или 3 947 зубов), хронический – в 33,0% (1 980 зубов). Наиболее часто во временном прикусе поражались вторые моляры (19,5%, или 1 554 зуба) и центральные резцы (18,7%, или 1 493 зуба). В сменном прикусе хронический кариес преобладал только среди временных зубов (1 261 случай против 1 001 случая острого течения). В постоянных зубах превалировала острая форма клинического течения кариеса (3 020 – острое течение, 2 762 – хроническое течение). Наиболее часто в сменном прикусе поражались постоянные моляры (13,6%, или 1 454 зуба) и центральные резцы (11,6%, или 1 247 зубов).

Ключевые слова: детская стоматология, кариес, распространенность, ретроспективный анализ, ранжирование поражений кариесом, групповая принадлежность, временный прикус, сменный прикус.

**Ranking damage dental caries in children
with retrospective analysis primary medical records**

O.V. Klitynska, A.A. Vasko
SHEI «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

Purpose – to establish the ranking of decayed teeth in children and to establish group membership of teeth affected by a retrospective analysis of medical records.

Materials and methods. The medical records were subject to analysis of dental patient 043 N/o University of dental clinics of the city of Uzhgorod and the Transcarpathian Regional Clinical dental clinic in the total number of 842 pieces at the age of 3 to 12 years.

Results and conclusions. In patients with a temporary sharp bite caries found in 67.0% (3 947 teeth). Chronic caries diagnosed in 33.0% (1 980 teeth). The most commonly affected in the temporary occlusion second molars were 19.5% (1 554 teeth) and central incisors – 18.7% (1 493 teeth). The removable bite chronic caries prevailed only among temporary teeth (case 1 261 against 1 001 cases of acute flow). In permanent teeth prevailed acute form of the clinical course of caries (acute during 3 020 to 2 762 chronic course). Most often in mixed dentition amazed permanent molars (13.6%, 1 454 teeth) and central incisors (11.6%, 1 247 teeth).

Key words: children's dentistry, dental caries prevalence, retrospective analysis, the ranking of caries lesions, group affiliation, temporary occlusion, removable bite.

Відомості про авторів

Клітинська Оксана Василівна – д.мед.н., доц., зав. кафедри стоматології дитячого віку ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.

Васько Артур Артурович – асистент кафедри стоматології дитячого віку ДВНЗ «Ужгородський національний університет»; пл. Народна, 3, м. Ужгород, Закарпатська обл., 88000, Україна.